h3 style="text-align:center">NCERT Solutions for Class 6th Sanskrit : Chapter 4

4 क्रीडास्पर्धा

(क्रीडा स्पर्धा)

(सर्वनाम प्रयोगः)

पाठ का परिचय (Introduction of the Lesson)

इस पाठ में मध्यम पुरुष तथा उत्तम पुरुष के सर्वनाम का प्रयोग किया गया है। यथा– त्वम् (तुम), यूयम् (तुम सब), तव (तुम्हारा) तथा अहम् (मैं), वयम् (हम दो), मम (मेरा) आदि। इसके साथ ही मध्यम तथा उत्तम पुरुष के क्रियापद भी प्रयोग किए गए हैं। यथा– 'यूयम् गच्छथ', 'वयम् गच्छामः' आदि।

☛ **स्मरणीयम्**–क्रियापद की भाँति मध्यम तथा उत्तम पुरुष के सर्वनाम पद का रूप भी सभी लिंगों में एक समान होता है। यथा– वयम् बालकाः (पु०) गच्छामः। वयम् बालिकाः (स्त्री०) गच्छामः।

पाठ - शब्दार्थ एवं सरलार्थ

(क) **हुमा** – **यूयं कुत्र गच्छथ?**

इंदरः – **वयं विद्यालयं गच्छामः।**

फेकनः – **तत्र क्रीडास्पर्धाः सन्ति। वयम् अपि खेलिष्यामः।**

रामचरणः – **किं स्पर्धाः केवलं बालकेभ्यः एव सन्ति?**

प्रसन्ना – **नहि, बालिकाः अपि खेलिष्यन्ति।**

रामचरणः – **किं यूयं सर्वे एकस्मिन् दले स्थ? अथवा पृथक् पृथक् दले?**

प्रसन्ना – **तत्र बालिकाः बालकाः च मिलित्वा खेलिष्यन्ति।**

फेकनः – **आम्, बैडमिंटन-क्रीडायाम् मम सहभागिनी जूली अस्ति।**

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **यूयम्**–तुम सब (you all), **कुत्र**–कहाँ (where), **गच्छथ**–जा रहे हो (are going), **वयम्**–हम सब (all of us), **विद्यालम्**–स्कूल (को) (to school), **गच्छामः**–जा रहे हैं (are going), **तत्र**–वहाँ (there), **क्रीडास्पर्धाः**–खेलप्रतियोगिता (sports competition), **खेलिष्यामः**–खेलेंगी/खेलेंगे (shall play), **बालकेभ्यः**–लड़कों के लिए (for boys), **एव**–ही (only), **बालिकाः**–लड़कियाँ (girl), **अपि**–भी (also), **खेलिष्यन्ति**–खेलेंगी (shall play), **सर्वे**–सब (all), **एकस्मिन् दले**–एक ही दल में (in one team), **स्थ**–हो (are), **पृथक्**–अलग (different), **मिलित्वा**–मिलकर (together), **आम्**–हाँ (yes), **बैडमिंटन क्रीडायाम्**–बैडमिंटन के खेल में (in the game of badminton), **मम**–मेरा/मेरे/मेरी (me'n'mine), **सहभागिनी**–साथी (mate/partner)।

सरलार्थ :

हुमा – तुम लोग कहाँ जा रहे हो?
इंदर – हम विद्यालय जा रहे हैं।
फेकन – वहाँ खेल प्रतियोगिताएँ हो रही हैं। हम भी खेलेंगे।
रामचरण – क्या प्रतियोगिताएँ केवल लड़कों के लिए हैं?
प्रसन्ना – नहीं लड़कियाँ भी खेलेंगी।
रामचरण – क्या तुम सब एक दल में हो या पृथक-पृथक दल में?
प्रसन्ना – वहाँ लड़के-लड़कियाँ मिलकर खेलेंगे।
फेकन – हाँ, बैडमिंटन में मेरी साथी जूली है।

English Translation:

Huma – Where are you going?
Inder – We are going to school.
Phekan – Sports competition is going on there. We too shall play.
Ramcharana– Are these matches only for boys?
Prasanna – No, girls will also play.
Ramcharana– Are you all in one team or different teams?
Prasanna – There the girls and boys will play together.
Phekan – Yes, in badminton my teammate is Julie.

(ख) प्रसन्ना – एतद् अतिरिक्तं कबड्डी, नियुद्धम्, क्रिकेटम्, पादकंदुकम्, हस्तकन्दुकम्, चतुरङ्गः इत्यादयः स्पर्धाः भविष्यन्ति।
इंदरः – हुमे! किं त्वं न क्रीडसि? तव भगिनी तु मम पक्षे क्रीडति।
हुमा – नहि, मह्यं चलचित्रं रोचते। परम् अत्र अहं दर्शकरूपेण स्थास्यामि।
फेकनः – अहो! पूरनः कुत्र अस्ति? किं सः कस्यामपि स्पर्धायाम् प्रतिभागी नास्ति?

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **एतत् अतिरिक्तम्**–इसके अलावा (beside this), **नियुद्धम्**–जुडो (judo), **पादकंदुकम्**–फुटबॉल (football), **हस्तकन्दुकम्**–वॉलीबॉल/बास्किटबॉल (basket ball/volleyball), **चतुरङ्ग**–चेस (chess), **इत्यादयः**–इत्यादि (etc.), **भविष्यन्ति**–होंगे/होंगी (will be), **त्वम्**–तुम (you), **क्रीडसि**–खेल रही हो are playing (singular), **तव**–तुम्हारी (your), **भगिनी**–बहन (sister), **मम पक्षे**–मेरे पक्ष में (in my team), **मह्यम्**–मुझे (मेरे लिए) (me/for me), **रोचते**–अच्छा लगता है (like), **स्थास्यामि**–रहूँगी/रहूँगा (shall stay), **कस्यामपि (कस्याम् + अपि)**–किसी में भी (in any), **स्पर्धायाम्**–प्रतियोगिता में (in a match), **नास्ति (न + अस्ति)**–नहीं है (is not)।

सरलार्थ :

प्रसन्ना – इसके अतिरिक्त कबड्डी, जुडो, क्रिकेट, फुटबॉल, वॉलीबॉल, चैस इत्यादि स्पर्धाएँ भी होंगी।

LearnCBSE.in

इंदर – हुमा, क्या तुम नहीं खेल रही हो? तुम्हारी बहन तो मेरी टीम में खेल रही है।
हुमा – नहीं मुझे सिनेमा में रुचि है। वहाँ मैं दर्शक के रूप में रहूँगी।
फेकन – ओह! पूरन कहाँ है? क्या वह किसी मैच में भाग नहीं ले रहा?

English Translation:

Prasanna – Besides this, Kabaddi, Judo, Cricket, Football, Volleyball, Chess etc. sports competitions will be held there.
Inder – Huma, are you not participating in any game? Your sister is playing in our team.
Huma – No, I am interested in films. I shall be present there as a spectator.
Phekan – Oh! where is Pooran? Is he not participating in any match?

(ग) रामचरणः– सः द्रष्टुं न शक्नोति। तस्मै अस्माकं विद्यालये पठनाय तु विशेषव्यवस्था वर्तते। परं क्रीडायै प्रबंधः नास्ति।
हुमा – अयं कथमपि न न्यायसङ्गतः। पूरनः सक्षमः, परं प्रबन्धस्य अभावात् क्रीडितुं न शक्नोति।
इंदरः – अस्माकं तादृशानि अनेकानि मित्राणि सन्ति। वस्तुतः तानि अन्यथासमर्थानि।
फेकनः – अतः वयं सर्वे प्राचार्यं मिलामः। तं कथयामः। शीघ्रमेव तेषां कृते व्यवस्था भविष्यति।

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **द्रष्टुम्**–देखने के लिए (to see), **शक्नोति**–सकता/सकती है (is able), **तस्मै**–उसके लिए (for him), **अस्माकम्**–हमारा/हमारी/हमारे (our), **विद्यालये**–विद्यालय में (in school), **पठनाय**–पढ़ने के लिए (to study), **वर्तते**–है (is), **परम्**–लेकिन (but), **क्रीडायै**–खेलने के लिए (for playing), **अयम्**–यह (this), **कथमपि**–किसी प्रकार की नहीं (in no way), **न्यायसङ्गत**–उचित (justified), **समर्थ**–सक्षम, योग्य (capable), **प्रबन्धस्य**–प्रबन्ध के (for arrangement), **अभावात्**–अभाव के कारण due to lack of, **क्रीडितुम्**–खेलने के लिए (to play), **तादृशानि**–वैसे (like that), **वस्तुतः**–वास्तव में (in fact), **अन्यथासमर्थानि**–अन्य तरीके से समर्थ (differently abled), **मिलामः**–मिलते हैं (हम) (meet), **कथयामः**–कहते हैं (tell), **शीघ्रमेव (शीघ्रम् + एव)**–जल्द ही (soon), **तेषां कृते**–उनके लिए (for them), **व्यवस्था**–व्यवस्था/इंतज़ाम (arrangement), **भविष्यति**–हो जाएगा/जाएगी (will be)

सरलार्थ :

रामचरण – वह देख नहीं सकता। उसके लिए हमारे विद्यालय में पढ़ने के लिए तो विशेष प्रबंध है, किंतु खेल के लिए प्रबंध नहीं है।
हुमा – यह किसी प्रकार भी न्यायसंगत नहीं है। पूरन सक्षम है, किंतु प्रबंध के अभाव के कारण खेल नहीं सकता।

LearnCBSE.in

इंदर – हमारे ऐसे अनेक मित्र हैं। वास्तव में वे भिन्न तरीके से समर्थ हैं।

फेकन – इसलिए हम सब प्रिंसिपल से मिलते हैं। उनसे कहते हैं। अर्थात् इस बारे में बात करते हैं। शीघ्र ही उनके लिए व्यवस्था हो जाएगी।

English Translation:

Ramchran – He is not able to see. For him there is special arrangement for studying in our school. But there is no arrangement for playing.

Huma – This is not at all fair. Pooran is capable, but due to lack of facilities, he can't play.

Inder – We have many friends like that. In fact they are differently abled.

Phekan – We meet the principal. We tell him. Very soon there would be arrangement for them.

■ **हमने सीखा**

कर्त्ता के पुरुष के अनुसार भी क्रियापद में रूपांतर आता है।

(क) **मध्यम पुरुष**	–	त्वम्	युवाम्	यूयम्
		↓	↓	↓
		गच्छसि	गच्छथः	गच्छथ
उत्तम पुरुष	–	अहम्	आवाम्	वयम्
		↓	↓	↓
		गच्छामि	गच्छावः	गच्छामः
(ख) **लट् लकार (वर्तमान काल)**	–	अस्ति	स्तः	सन्ति
		भवति	भवतः	भवन्ति
लृट् लकार (भविष्यत् काल)	–	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति

(ग) क्रीडति-क्रीडिष्यति तिष्ठति-स्थास्यति खेलति-खेलिष्यति इत्यादि।

(घ) मम (मेरा), तवः (तुम्हारा), माम् (मुझे), त्वाम् (तुम्हें), मह्यम् (मेरे लिए), तुभ्यम् (तुम्हारे लिए) आदि।

• अभ्यासः (Exercise) •

प्रश्नः 1. उच्चारणं कुरुत– (उच्चारण कीजिए– Read it out.)

(क) अहम्	आवाम्	वयम्
माम्	आवाम्	अस्मान्
मम	आवयोः	अस्माकम्
(ख) त्वम्	युवाम्	यूयम्
त्वाम्	युवाम्	युष्मान्
तव	युवयोः	युष्माकम्

उत्तरम्– छात्र स्वयं उच्चारण करें।

LearnCBSE.in

प्रश्नः 2. निर्देशानुसारं परिवर्तनं कुरुत– (निर्देशानुसार परिवर्तन कीजिए– Transform as directed.)

यथा– अहं क्रीडामि। – (बहुवचने) – **वयं क्रीडामः।**

(क) अहं नृत्यामि। – (बहुवचने) – .....

(ख) त्वं पठसि। – (बहुवचने) – .....

(ग) युवां गच्छथः। – (एकवचने) – .....

(घ) अस्माकं पुस्तकानि। – (एकवचने) – .....

(ङ) तव गृहम्। – (द्विवचने) – .....

उत्तरम्– (क) वयम् नृत्यामः। (ख) यूयम् पठथ। (ग) त्वम् गच्छसि।
(घ) मम पुस्तकम्। (ङ) युवयोः गृहम्।

प्रश्नः 3. कोष्ठकात् उचितं विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत– (कोष्ठक से उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थान भरिए– Pick out the correct option from the bracket and fill in the blanks.)

(क) ..... पठामि। (वयम्/अहम्)

(ख) ..... गच्छथः। (युवाम्/यूयम्)

(ग) एतत् ..... पुस्तकम्। (माम्/मम)

(घ) ..... क्रीडनकानि। (युष्मान्/युष्माकम्)

(ङ) ..... छात्रे स्वः। (वयम्/आवाम्)

उत्तरम्– (क) अहम् (ख) युवाम् (ग) मम् (घ) युष्माकम् (ङ) आवाम्

प्रश्नः 4. अधोलिखितानि पदानि आधृत्य सार्थकानि वाक्यानि रचयत– (निम्नलिखित पदों को आधार बनाकर सार्थक वाक्य बनाइए– Frame meaningful sentences on the basis of words given below.)

यूयम्	लेखं	पश्यामि
वयम्	शिक्षिकां	रचयामः
युवाम्	दूरदर्शनं	कथयिष्यथः
अहम्	कथां	पठिष्यावः
त्वम्	पुस्तकं	लेखिष्यसि
आवाम्	चित्राणि	नंस्यथ

उत्तरम्– (क) यूयम् शिक्षिकां नंस्यथ। (ख) वयम् चित्राणि रचयामः। (ग) युवाम् कथां कथयिष्यथः।
(घ) अहम् दूरदर्शनं पश्यामि। (ङ) त्वम् लेखं लेखिष्यसि। (च) आवाम् पुस्तकं पठिष्यावः।

LearnCBSE.in

प्रश्नः 5. उचितपदैः वाक्यनिर्माणं कुरुत– (उचित पद से वाक्य निर्माण कीजिए– **Frame sentences** with appropriate words.)

मम	तव	आवयोः	युवयोः	अस्माकम्	युष्माकम्

यथा– एषा **मम** पुस्तिका

(क) एतत् ..... गृहम्।

(ख) ..... मैत्री दृढा।

(ग) एषः ..... विद्यालयः।

(घ) एषा ..... अध्यापिका।

(ङ) भारतम् ..... देशः।

(च) एतानि ..... पुस्तकानि।

उत्तरम्– (क) मम (ख) आवयोः (ग) युष्माकम्/अस्माकम्
(घ) तव (ङ) अस्माकम्

प्रश्नः 6. वाक्यानि रचयत– (वाक्य बनाइए– Frame sentences.)

	एकवचनम्	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
(क)	त्वं लेखं लेखिष्यसि।	..... ।	..... ।
(ख)	..... ।	आवाम् वस्त्रे धारयिष्यावः।	..... ।
(ग)	अहं पुस्तकं पठिष्यामि।	..... ।	..... ।
(घ)	..... ।	ते फले खादिष्यथः।	..... ।
(ङ)	मम गृहं सुन्दरम्।	..... ।	..... ।
(च)	..... ।	..... ।	यूयं गमिष्यथ।

उत्तरम्– (क) ..... युवाम् लेखौ लेखिष्यथः। यूयम् लेखान् लेखिष्यथ।
(ख) अहं वस्त्रं धारयिष्यामि। ..... वयम् वस्त्राणि धारयिष्यामः।
(ग) ..... आवाम् पुस्तके पठिष्यावः। वयम् पुस्तकानि पठिष्यामः।
(घ) सा फलं खादिष्यति। ..... ताः फलानि खादिष्यन्ति।
(ङ) ..... आवयोः गृहे सुंदरे। अस्माकं गृहाणि सुंदराणि।
(च) त्वम् गमिष्यसि। युवाम् गमिष्यथः। यूयम् गमिष्यथ।

प्रश्नः 7. एकवचनपदस्य बहुवचनपदं, बहुवचनपदस्य एकवचनपदं च लिखत– (एकवचन पद का बहुवचनपद और बहुवचनपद का एकवचन पद लिखिए– Write down the plural form of the word in singular and singular form of the word in plural.)

LearnCBSE.in

यथा– एषः	**एते**
सः	.....
ताः	.....
त्वम्	.....
एताः	.....
तव	.....
अस्माकम्	.....
तानि	.....

उत्तरम्– (क) ते (ख) सा (ग) यूयम् (घ) एषा (ङ) युष्माकम्
(च) मम (छ) तत्

अतिरिक्त-अभ्यासः

(1) **अधोदत्ताम् तालिकां पूरयत।** (निम्नलिखित तालिका को पूरा कीजिए। Complete the table given below.)

(क)	***(i)***	तौ	.....
	(ii)	ते	.....
	(iii) त्वम्	.....	.....
	(iv)	.....	वयम्
	(v) **मम**	.....	.....
	(vi)	युवयोः	.....

उत्तरम्–

	(i) सः	.....	ते
	(ii) सा	.....	ताः
	(iii)	युवाम्	युवाम्
	(iv) अहम्	आवाम्	.....
	(v)	आवयोः	अस्माकम्
	(vi) तव	.....	युष्माकम्

(ख)	***(i)*** गच्छति	.....	.....
	(ii)	पश्यथः	.....
	(iii)	.....	रचयामः

उत्तरम्–

	(i)	गच्छतः	गच्छन्ति
	(ii) पश्यसि	.....	पश्यथ
	(iii) रचयामि	रचयावः	.....

LearnCBSE.in

(ग) (i) शिक्षकः ....
(ii) .... शिक्षिकाः
(iii) ..... पुस्तके .....

उत्तरम्– (i) ..... शिक्षकौ शिक्षकाः
(ii) शिक्षिका शिक्षिके .....
(iii) पुस्तकम् ..... पुस्तकानि

(2) **अधोदत्तानि वाक्यानि निर्देशानुसारेण परिवर्तयत।** (निम्नलिखित वाक्यों को निर्देशानुसार बदलिए। Transform the sentences given below as per directions.)

(क) **बहुवचने (बहुवचन में** in plural)

(i) सा नृत्यति।
(ii) त्वम् खादसि।
(iii) आवाम् धावावः।
(iv) तौ नमतः।
(v) युवाम खेलथः।

उत्तरम्– (i) ताः नृत्यन्ति।, (ii) यूयम् खादथ।, (iii) वयम् धावामः।, (iv) ते नमन्ति।, (v) यूयम् खेलथ।

(ख) **एकवचने (एकवचन में** in singular)

(i) अस्माकं शिक्षकाः
(ii) युष्माकं वस्त्राणि।
(iii) युवयोः मित्राणि।
(iv) वयम् गच्छामः।
(v) ते नमन्ति।

उत्तरम्– (i) मम शिक्षकः।, (ii) तव वस्त्रम्। (iii) तव मित्रम्।, (iv) अहम् गच्छामि।, (v) सः नमति।

(ग) **द्विवचने (द्विवचन में** in plural)

(i) अहम् पठामि।
(ii) त्वम् क्रीडसि।
(iii) वयम् पश्यामः।
(iv) सः हसति।
(v) सा गायति।

उत्तरम्– (i) आवाम् पठावः।, (ii) युवाम् क्रीडथः।, (iii) आवाम् पश्यावः।, (iv) तौ हसतः।, (v) ते गायतः।

LearnCBSE.in

(3) **अधोदत्तानि वाक्यानि लृट्लकारे परिवर्तयत।** (निम्नलिखित वाक्यों को लृट् लकार में बदलिए। Transform the following sentences into future tense.)

यथा– वयम् अध्यापकं नमामः। वयम् अध्यापकं नंस्यामः।

(i) बालिका भोजनं खादति। .....
(ii) वयम् हिमाचलप्रदेशं गच्छामः। .....
(iii) त्वम् संस्कृतम् पठसि। .....
(iv) ते चित्राणि रचयन्ति। .....
(v) बालकाः पादकन्दुक खेलं खेलन्ति। .....

उत्तरम्– (i) बालिका भोजनं खादिष्यति।, (ii) वयम् हिमाचलप्रदेशं गमिष्यामः।, (iii) त्वम् संस्कृतम् पठिष्यसि।, (iv) ते चित्राणि रचयिष्यन्ति।, (v) बालकाः पादकन्दुक खेलं खेलिष्यन्ति।

(4) **विपरीतार्थकम् सर्वनामपदं लिखत।** (विपरीतार्थक सर्वनाम पद लिखिए। Write the pronoun having the opposite meaning.)

यथा– मम – तव।

(i) त्वम् ..... (ii) वयम् ..... (iii) युवाम् .....
(vi) आवयोः ..... (v) माम् ..... (vi) मह्यम् .....
(vii) अस्माकम् ..... (viii) अस्मान् .....

उत्तरम्– (i) अहम् (ii) यूयम् (iii) आवाम् (iv) युवयोः (v) त्वाम् (vi) तुभ्यम् (vii) युष्माकम् (viii) युष्मान्

(5) **अधोदत्ताम् तालिकां पूरयत।** (निम्नलिखित तालिका को पूरा कीजिए। Complete the table given below.)

यद्-लट् (वर्तमान काल)

(क) (i) सः पठति ....
(ii) ..... युवाम् पठतः .....
(iii) .... वयम् पठामः

उत्तरम्– (i) ..... तौ पठतः ते पठिष्यन्ति
(ii) त्वम् पठसि ..... यूयम् पठिष्यथ
(iii) अहम् पठामि आवाम् पठावः .....

LearnCBSE.in

पठ्-लृट् (भविष्यत् काल)

(ख)	(i) सा पठिष्यति	.....	.....
	(ii)	युवाम् पठिष्यथः	.....
	(iii)	.....	वयम् पठिष्यामः
उत्तरम्–	(i)	ते पठिष्यतः	ताः पठिष्यन्ति
	(ii) त्वम् पठिष्यसि	.....	यूयम् पठिष्यथ
	(iii) अहम् पठिष्यामि	आवाम् पठिष्यावः	.....

पठति-पठिष्यति (पठ्)

(ग)	(i) भवति	–	(भू)
	(ii) गच्छति	–	(गम्)
	(iii) खादति	–	(खाद्)
	(iv) लिखति	–	(लिख्)
	(v) चलति	–	(चल्)
	(vi) क्रीडति	–	(क्रीड्)

उत्तरम्– (ग) (i) भविष्यति (ii) गमिष्यति (iii) खादिष्यति
(iv) लेखिष्यति (v) चलिष्यति (vi) क्रीडिष्यति

बहुविकल्पीयप्रश्नाः

(1) **उचितं विकल्पं चित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत।** (उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थान पूर्ति कीजिए। Pick out the correct option and fill in the blanks.)

(क) (i) ..... कुत्र गच्छथ? (युवाम्, यूयम्, युष्मान्)
(ii) ..... विद्यालयं गच्छामः। (आवाम्, वयम्, अस्माकम्)
(iii) एतत् ..... गृहम्। (मम्, मह्यम्, अस्माकम्)
(iv) एषः ..... विद्यालयः? (त्वम्, त्वाम्, तव)
(v) सा ..... अध्यापिका। (वयम्, अहम्, अस्माकम्)

उत्तरम्– (i) यूयम् (ii) वयम् (iii) मम (iv) तव (v) अस्माकम्।

(ख) (i) अद्य विद्यालये क्रीडाप्रतियोगिताः ..... । (अस्ति, स्तः, सन्ति)
(ii) आवाम् जन्तुशालां ..... । (गच्छिष्याव, गमिष्यावः, गमिष्यामि)

LearnCBSE.in

(iii) युवाम् कथां ..... । (कथयिष्यथ, कथिष्यथः, कथयिष्यथः)
(iv) हे बालकाः! किं यूयम् प्राचार्यं ..... । (मिलन्ति, मिलथ, मिलसि)
(v) छात्राः लेखम् ..... । (लिखिष्यन्ति, लेखिष्यतः, लेखिष्यन्ति)

उत्तरम्– (i) सन्ति (ii) गमिष्यावः (iii) कथयिष्यथः (iv) मिलथ (v) लेखिष्यन्ति।

(2) **उचितं विकल्पं चित्वा तालिकापूर्तिं कुरुत।** (उचित विकल्प चुनकर तालिकापूर्ति कीजिए। Complete the table by picking out the correct option.)

(i)	.....	आवयोः	अस्माकम्।	(मम्, मम, माम्)
(ii)	माम्	आवाम्	.....	(अस्माकम्, वयम्, अस्मान्)
(iii)	तव	.....	युष्माकम्।	(युवाम्, युवयोः, युवयो)
(iv)	छत्रम्	.....	छत्राणि।	(छत्रौ, छत्राः, छत्रे)
(v)	.....	एतौ	एते।	(एतत्, एषः, एष)

उत्तरम्– (i) मम (ii) अस्मान् (iii) युवयोः (iv) छत्रे (v) एषः

LearnCBSE.in

********** END **********